

Aan de fractie van PvdA Nijmegen
t.a.v. mevrouw M. Maas

Postadres

Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon

Judith Koster
j1.koster@nijmegen.nl

Ons kenmerk

E23.003338

Bijlagen

geen

Datum 26 september 2023
Onderwerp Beantwoording schriftelijke vragen
Veiligheid en leefbaarheid centrum

Geachte mevrouw Maas,

Hierbij een reactie op uw brief van 29 augustus 2023 met schriftelijke vragen conform artikel 39 Reglement van Orde over de zorgen over de veiligheid en leefbaarheid in Nijmegen centrum.

Algemene toelichting

Sinds november 2022 hebben we in Nijmegen Centrum een versterkte aanpak leefbaarheid en veiligheid opgetuigd, waarbij we ons vanuit het veiligheidsperspectief specifiek richten op 11 hotspots. De Van Schevichavenstraat en omgeving MFC is er daar één van. Daar waar de overlast fors is en/of toeneemt, intensiveren we de aanpak en inzet.

In de afgelopen maanden hebben we een toename van overlast en onveiligheidsgevoel rondom het MFC geconstateerd. Niet alleen bewoners en ondernemers uit de omliggende straten geven deze signalen af, maar ook het MFC zelf, de politie en Toezicht en Handhaving. In een stad als Nijmegen met opvang-, zorg- en behandelvoorzieningen in het centrum, is een bepaalde mate van overlast in en rondom die voorzieningen onvermijdelijk en nooit tot 'nul' te reduceren. Deze overlast moet echter wel beheersbaar en binnen grenzen gehouden worden en dat lukt momenteel niet met de huidige aanpak tegen de overlast rondom het MFC. Politie en Toezicht en Handhaving hebben hun inzet in het gebied verhoogd en maken extra rondes langs de straten rondom het MFC. Ze delen veel meer boetes uit, leggen meer gebiedsverboden op en vegen de straat schoon, maar deze huidige groep overlastgevers laat zich hierdoor niet afschrikken.

De problematiek van deze doelgroep is complexer geworden en vergt een andere aanpak. We merken dat er meer dak- en thuislozen met zwaardere, psychische problematiek naast hun (zware) verslaving in het straatbeeld verschijnen. Een aantal overlastgevers verblijft bij het MFC en zorgt ook daar voor overlastgevend gedrag. Deze cliënten houden zich minder goed aan de gestelde regels, zorgen voor ontwrichting van de structuur binnen het MFC, worden vaker geschorst en zijn niet welkom bij een andere maatschappelijke opvang en belanden op straat. Een alternatief voor het MFC is er in Nijmegen niet.

Voortdurend zijn we met de betrokken professionals in gesprek om de ingewikkelde opvang-, zorg- en behandelpuzzel te leggen om toch successen en lotsverbetering te

behalen. Het vinden van passende huisvesting staat hierbij bovenaan, maar de maatschappelijke opvang zit vol, er is geen doorstroom en er zijn geen sociale huurwoningen voor deze doelgroep. Verschillende doelgroepen in Nijmegen, o.a. deze doelgroep, nazorg ex-gedetineerden, statushouders, ISD-ers, vissen allemaal in dezelfde vijver met sociale huurwoningen. En daarnaast merken wij dat een verslaafde dakloze, vaak met psychische problematiek, op weinig tolerantie en acceptatie kan rekenen van de buurt. Als er een woning beschikbaar komt, is een beoordeling van een goede verhouding tussen dragers en vragers in de wijk noodzakelijk. Wij zien dat deze doelgroep weinig tot niet meewerkt aan zorg en dagbesteding en steeds meer buiten de maatschappij valt. Zelf ervaren ze weinig perspectief. Daarbij komt nog het feit dat klinieken niet meer aan een behandeling beginnen als er geen geschikte huisvesting voor na de behandeling beschikbaar is. Het is aan ons in de keten om mogelijkheden te vinden om deze impasse te doorbreken, zoals toch opname in een kliniek en aansluitend beschermd wonen (en de wachtlijsten omzeilen), financiering tijdelijke huisvesting, alleen in een container (i.p.v. met z'n tweeën) bij de winteropvang met extra begeleiding en na afloop winteropvang doorstroom maatschappelijke opvang. Huisvesting vinden, laat staan passende, lukt ons in de huidige tijd mondjesmaat en blijft flink achter bij de groei van de nieuwe aanwas (overlastgevende) dak- en thuislozen.

Ten slotte willen we aangeven, dat de invoering van het statiegeld op blikjes sinds 1 april jl. niet bijdraagt aan de aanpak verminderen overlast en zwerfafval. Het verzamelen van lege blikjes is een lucratieve inkomstenbron voor veel dak- en thuislozen, waardoor ze helemaal niet meer gemotiveerd zijn om in zorg te gaan of voor dagbesteding en ze extra drugs en alcohol kunnen kopen. Het is zelfs zo lucratief, dat een aantal er 's nachts voor op straat blijft zwerven en geen gebruik maakt van hun plek bij het MFC. Nu deze nieuwe trend landelijk speelt, zal de aanpak van deze overlast breder opgepakt worden.

1. *Is het college het met ons eens dat bewoners, middenstanders en bezoekers in de bovengenoemde straten op dit moment volgens de artikelen zoals beschreven in de APV Nijmegen (artikel 2:1, 2:47 1a, 2:48 1, 2: 49, 2: 49a, 2:50, 2: 74a), niet de gewenste veiligheid en leefbaarheid kunnen beleven in hun woon- en werkomgeving? Waarom wel/niet*

Het meer beboeten van de overlastgevers en het vaker uitreiken van verblijfsontzeggingen heeft op de huidige groep met overlastgevers niet het beoogde effect, dat zij al dan niet tijdelijk uit het straatbeeld in het centrum verdwijnen. Ook het ingevoerde statiegeld op blikjes leidt juist tot meer zwerfafval door de open gemaakte en kapot getrokken vuilnisbakken en -zakken. Dit leidt niet tot de gewenste veiligheid en leefbaarheid in bepaalde delen van het centrum.

2. *Welke oplossingen kan het college bieden voor de korte termijn om het gevoel van veiligheid en leefbaarheid te vergroten? Is het college het eens met de fractie van de PvdA dat het noodzakelijk is om meer beveiliging en verlichting te realiseren (rond de genoemde straten in de avond en nacht, verlichting in de donkere stukken bij de struiken in de Van Schevichavenstraat en de donkere plekken bij de Molenpoortuitgang op de Tweede Walstraat en de parkeerplaats van de Staringstraat). Zo ja, is het college bereid om meer handhaving in te zetten, afspraken met de politie te maken en het realiseren van (extra) verlichten van deze plekken.*

Zoals we hiervoor in de algemene toelichting hebben beschreven, is de overlastproblematiek complex. Politie en Toezicht en Handhaving hebben hun inzet in het gebied verhoogd en maken extra rondes langs de straten rondom het MFC, wat leidt tot kortdurende afname van de overlast. Ook leggen ze meer boetes en verblijfsontzeggingen op, maar dit leidt niet tot voorkoming of een structurele vermindering van de overlast. Nog meer inzet zal hier geen verandering in aanbrengen. Wel wordt vanuit de persoonsgerichte ketenaanpak extra ingezet om de top 5 overlastgevers van straat te krijgen.

Zoals wij in de algemene toelichting hebben beschreven, is het een complexe problematiek, waarbij wij met de verschillende professionals naar een combinatie van oplossingen kijken. Uw idee om bepaalde plekken (extra) te verlichten, is één van de oplossingsrichtingen die we bekijken. Onze ervaring met dit middel is dat dit het gevoel van veiligheid vergroot, maar niet daadwerkelijk de overlast (overdag) oplost en misschien zelfs verplaatst. Hiervoor zal een andere oplossing bedacht worden.

3. *Wat is er gedaan met de beleidsadviezen, naar aanleiding van het uitgebrachte onderzoeksrapport van Radar Advies in augustus 2020, waarin onder andere geadviseerd is de aanpak en zorg, specifiek 15&15 geprioriteerde Nijmegenaren die overlast gaven en zorg behoeften te intensiveren? Is het college van mening dat deze interventies tot het gewenste resultaat hebben geleid? Waarom wel/niet?*

In het Radar rapport worden vooral de volgende adviezen genoemd:

1. t.a.v. beleid, inzet op preventie en vroegsignalering huisuitzetting (zie vraag 4), vernieuwing en verbetering maatschappelijk opvang, wonen eerst.
2. t.a.v. beleidsuitvoering, een doorpakker, verdere intensivering samenwerking zorg-politie en Zorg- en Veiligheidshuis, veldwerker-plus, intensief en dicht-op-de-persoon casemanagement.
3. doorbraakpilot Top 15/15, intensivering/ hernieuwing samenwerking ketenpartners met actieve procesregisseur, pro-actiever en intensiever casemanagement, outreachende persoonlijke bejegening door een veldwerker-plus.

In 2021 is gestart met de pilot Top 15/15, de persoonsgerichte aanpak dak- en thuislozen, waarbij meer maatwerk wordt geleverd. De pilot heeft geleid tot vermindering van de overlast en lotsverbetering van een aantal dak- en thuislozen uit de Top 15/15, wat er toe heeft geleid dat sinds 1 januari 2023 een vaste procesregisseur dak- en thuislozen is aangesteld. Deze procesregisseur is de doorpakker die de samenwerking heeft geïntensiveerd en structureel regisseert, zoals geadviseerd in het Radar rapport. De Top 15/15 is een flexibele lijst geworden, waarbij aan het begin van elk jaar, naast de te monitoren casussen uit het voorgaande jaar, een aantal nieuwe overlastgevende en zorgmijdende dak- en thuislozen op de lijst worden gezet én gedurende het jaar nieuwe dak- en thuislozen aangemeld kunnen worden. Ook nu merken we dat we lotsverbetering realiseren en geen of een verminderde bijdrage aan de overlast rondom het MFC, denk hierbij aan opname in een kliniek, een beschermd wonen plek, een eigen appartement, onder curatele stelling. Maar iemand ook kan terugvallen en dan blijven we in contact en laten niet los. Ondanks dat de aanpak al dan niet tijdelijk tot vermindering van de overlast door een aantal personen uit de Top 15/15 leidt, groeit de nieuwe groep overlastgevende dak- en thuislozen, net zoals de groep niet overlastgevende dak- en thuislozen, sneller inclusief de bijbehorende, en soms ook meer ernstigere multiproblematiek.

Ook ten aanzien van het advies vernieuwing en verbetering maatschappelijk opvang zijn de nodige stappen gezet. De nachtopvang bij het MFC is omgebouwd tot 24-uurs opvang. Er zijn (tijdelijke) opvangplekken bijgekomen: Schependomlaan (tijdelijk, voor de duur van twee jaar), Droombankje en de winteropvang. Het advies Wonen eerst is echter een grote uitdaging, zoals door ons hiervoor in de algemene toelichting ten aanzien van huisvesting is beschreven.

4. *Is het college het met de PvdA eens dat er een noodzaak is om de preventieve zorgaanpak te intensiveren gericht op de individuele ondersteuning van (verwarde) daklozen om [overlast] te voorkomen, gezien de toename van zorgbehoevenden?*

De zorgaanpak is een geheel van verschillende schakels met een diversiteit aan ketenpartners. Preventie maakt onderdeel uit van deze aanpak, naast zorg en repressie. Voor wat betreft preventie werken wij in Nijmegen met het project Vroegsignalering, waarbij wij proberen uithuiszetting en dakloosheid te voorkomen. Via Beschermd Thuis, ook een onderdeel van preventie, proberen we mensen langer thuis begeleid te laten wonen en zo opnames of uitzetting te voorkomen. Dit zorgt echter ook voor een toename van overlast in woonbuurten en minder tolerantie. Of intensivering de oplossing voor dit probleem is, kunnen wij op dit moment niet onderbouwen. Omdat we op dit moment niet de middelen hebben om de preventieve zorgaanpak verder te intensiveren, verkennen we dit idee eerst verder bij de verschillende oplossingsrichtingen.

5. *Op welke manier wordt de status of evaluatie van de herijking Dak- en Thuislozenbeleid naar aanleiding van het adviesrapport van Radar Advies (augustus 2020) met de raad gedeeld?*

Er staat geen evaluatie van de herijking Dak- en Thuislozenbeleid naar aanleiding van het Radar rapport ingepland. De onder vraag 3 beschreven acties hebben wij opgepakt en neergezet binnen de gemeente en in de ketenaanpak. We zijn bereid om mondeling een uitgebreidere toelichting te geven.

6. *De fractie van de PvdA vindt dat de communicatie van de gemeente met buurtbewoners en ondernemers in de genoemde straten verbeterd moet worden. Ook kunnen zij worden betrokken bij verbeteroplossingen. Op welke manier en wanneer is het college van plan de bewoners en middenstanders te betrekken bij de stappen die zij wil zetten om dit deel van de stad veiliger en leefbaarder te maken voor de middenstand en bewoners? En binnen welke termijn?*

Overlastproblematiek is voortdurend onderwerp van gesprek met bewoners en ondernemers. Zo ook de recente overlast. Omdat wij de aanpak hiervan de primaire verantwoordelijkheid vinden van de gemeente en het MFC, en niet van de buurt, hebben wij het repressief optreden verhoogd en het MFC verzocht om met gemeente en politie andere, kansrijke interventies te bedenken en deze gezamenlijk uit te voeren.

Het gaat hier om complexe overlastproblematiek, die niet per direct opgelost kan worden. Net als met de situaties op de Waalkade en het Joris Ivensplein/Kronenburgerpark heeft dit

onze prioriteit en streven wij naar vermindering van de overlast tot een beheersbaar en draaglijk niveau. Daarbij benadrukken wij wel dat in het centrum van een grote stad als Nijmegen altijd enig niveau van overlast zal worden ervaren van deze doelgroep.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester